

TURISTIČKA VALORIZACIJA PRIRODNIH RESURSA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Butorac, Anita

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:394293>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Anita Butorac

**TURISTIČKA VALORIZACIJA PRIRODNIH RESURSA
KARLOVAČKE ŽUPANIJE**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, ožujak, 2022.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Anita Butorac

**TURISTIČKA VALORIZACIJA PRIRODNIH RESURSA
KARLOVAČKE ŽUPANIJE**

**TOURISM VALORISATION OF NATURAL
RESOURCES IN KARLOVAC COUNTY**

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Turistička geografija

Mentor: Božena Marković, mag.educ.geog., viši predavač

Komentor: dr.sc. Silvija Vitner Marković, viši predavač

Matični broj studenta: 0618617049

Karlovac, ožujak, 2022.

PREDGOVOR

Ovim putem htjela bih se zahvaliti svojoj mentorici, Boženi Marković i komentorici Silviji Vitner Marković, na ukazanom strpljenu i pomoći prilikom pisanja ovoga završnog rada. Također, bih se htjela zahvaliti svim profesorima Veleučilišta u Karlovcu na prenesnom znanju i pomoći tijekom moga obrazovanja.

Vrlo veliko hvala svojim roditeljima koji su uvijek bili tu za mene, koji su mi pružili mogućnost obrazovanja te koji su bili vrlo strpljivi na mom putu prema mjestu gdje sam sada.

Također, želim se zahvaliti svojim prijateljima, posebice Heleni i Lauri, koje su uvijek bile uz mene tijekom moga obrazovanja te ukazale veliku podršku u svakoj etapi ovoga putovanja.

SAŽETAK

Glavni predmet ovoga rada je turistička valorizacija prirodnih resursa Karlovačke županije, gdje je cilj istaknuti neke od najvažnijih prirodnih resursa kojima Karlovačka županija raspolaže. U današnje vrijeme, kada je turizam jedna od najbrže rastućih gospodarskih grana, svaka destinacija bi trebala stvoriti preduvjete i mogućnosti za turistički razvoj, kako na lokalnoj, tako i na globalnoj razini. Kao takva, Karlovačka županija obogaćena je prirodnim resursima koji ju ističu od ostalih destinacija u pogledu turizma. Također, u tome joj pomaže i povoljan geografski i prometni položaj, gdje ona predstavlja veliko tranzitno područje koje spaja ostatak Europe sa Jadranskom obalom. Iako vrlo bogata resursima, analizirajući njezine snage, slabosti, prilike i prijetnje, mogao bi se utvrditi način na koji bi mogla privući još veći broj turista na to područje.

Ključne riječi: prirodni resursi, turizam, turistička valorizacija, destinacija, Karlovačka županija

SUMMARY

The main subject of this paper is tourism valorisation of natural resources in Karlovac county, in which the aim is to point out some of the most valuable natural resources which Karlovac county has to offer. Nowadays, when tourism represents one of the fastest growing economic branches, every destination should establish preconditions and possibilities for tourism development, not only on the local, but also global level. As such, Karlovac county is filled with natural resources, which make her stand out from other destinations in terms of tourism. As well, a good geographical and traffic position helps her with that, which makes her a great transit area that connects many European countries with the Adriatic coast. Although filled with natural resources, by analyzing the strengths, weaknesses, opportunities and threats, it could be found how to attract more tourists to visit this area.

Key words: natural resources, tourism, tourism valorisation, destination, Karlovac county

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. TURISTIČKI RESURSI.....	3
2.1. Prirodni turistički resursi.....	4
2.2. Društveni (antropogeni) turistički resursi.....	6
3. TURISTIČKA VALORIZACIJA.....	8
3.1. Elementi turističke valorizacije.....	8
3.2. Faktori turističke valorizacije.....	9
4. TURISTIČKA VALORIZACIJA PRIRODNIH RESURSA KARLOVAČKE ŽUPANIJE.....	10
4.1. Geografske značajke prostora Karlovačke županije.....	10
4.1.1. Geografski položaj i prometne karakteristike Karlovačke županije....	10
4.1.2. Demografske karakteristike Karlovačke županije.....	13
4.2. Turistička valorizacija prostora na osnovi prirodnih resursa Karlovačke županije.....	13
4.2.1. Geomorfološki resursi.....	14
4.2.2. Klimatski resursi.....	20
4.2.3. Hidrogeografski resursi.....	21
4.2.4. Biogeografski resursi.....	25
4.3. Specifični oblici turizma karakteristični za prostor Karlovačke županije.....	28
4.4. Turistička kretanja u Karlovačkoj županiji.....	32
4.5. SWOT analiza prema prirodnim resursima Karlovačke županije.....	34
5. ZAKLJUČAK.....	37
POPIS LITERATURE.....	39
POPIS ILUSTRACIJA.....	41

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovoga rada je turistička valorizacija prirodnih resursa koji se nalaze na prostoru Karlovačke županije, dok je cilj pobliže objasniti pojmove turističke valorizacije i prirodnih resursa, navesti prirodne resurse kojima Karlovačka županija raspolaže, kao i prikazati na koji način se isto područje može turistički valorizirati.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Tijekom izrade ovog završnog rada, za izvore podataka korištena je razna stručna literatura te članci, kao i internetske stranice i službena izvješća i dokumenti o Karlovačkoj županiji. Metoda prikupljanja podataka je metoda istraživanja za stolom, a znanstvene metode koje su korištene pri izradi ovog rada su metoda kompilacije i metoda deskripcije.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen na pet cjelina. Prva cjelina se sastoji od uvoda, koji je razdijeljen na predmet i cilj rada, izvore podataka i metode prikupljanja te strukturu rada. Drugi dio pobliže objašnjava pojam turističke valorizacije te navodi njezine elemente i faktore. U trećoj cjelini se govori o turističkim resursima, što oni jesu, kako se dijele i kako mogu pridonijeti cjelokupnom razvitku turizma nekog prostora. Također se objašnjavaju pojmovi prirodnih i antropogenih turističkih resursa. Četvrti dio prikazuje prirodne resurse Karlovačke županije, gdje je cjelina podijeljena u četiri podcjeline. Govori se općenito o Karlovačkoj županiji, njezinom geografskom položaju i karakteristikama, te pojedinačno o svim njenim prirodnim resursima. Na kraju su prikazana turistička kretanja tijekom godina te kratka SWOT analiza u kojoj su prikazane snage, slabosti, prilike i prijetnje za budući razvitak turizma Karlovačke

županije. Rad završava sa petom cjelinom, odnosno zaključkom, te na kraju popisom literature i ilustracija.

2. TURISTIČKI RESURSI

Da bi zaistinu mogli detaljnije objasniti turističke resurse i njihov utjecaj na cjelokupni turizam, ponajprije je potrebno odrediti pojam turizma. Pojam turizma definirali su Hunziker W. i Krapf K., koji su rekli da je turizam skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se s tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s njim nije povezana nikakva gospodarska djelatnost.¹ Uz sam pojam turizma, povezan je pojam turista, kojeg Erik Cohen 1974. godine definira kao privremenog putnika koji putuje radi očekivanja zadovoljstva koje mu mogu pružiti novosti i promjene na relativno dugom i neučestalom kružnom putovanju.² Važno je za napomenuti da je turist osoba koja se na određenom mjestu zadržava duže od 24 sata, odnosno jednoga dana, što ga razlikuje od posjetitelja, koji ostaje na tom istom mjestu manje od 24 sata.

Kao što se može zaključiti iz definicije, turizam se manifestira na određenom prostoru, koji sam po sebi može utjecati na količinu i intenzitet kretanja turista na tom prostoru. U tom smislu, turizam koristi kvalitetan prostor koji je bogat prirodnim ili antropogenim resursima. Svako prirodno ili antropogeno dobro koje se može gospodarski valorizirati nazivamo resursom.³ Takvi resursi najvažniji su čimbenici razvoja određenog mjesta, kako gospodarski, tako i turistički.

Kada se govori o klasifikaciji turističkih resursa, prema nastanku oni se mogu podijeliti na prirodne (biotropne) i društvene (anropogeni) turističke resurse koji su dalje raščlanjeni u više podskupina ovisno o njihovom nastanku, o čemu će se više reći u narednim poglavljima.

¹ Bilen, M.: Turizam i prostor, Veleučilište u Karlovcu, 2006., str. 13.

² Pirjevec, B.: Turizam - jučer, danas, Veleučilište u Karlovcu, 2008., str. 12.

³ Bilen, M.: op.cit., str. 38.

Tablica 1: Podjela turističkih resursa

PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI	ANTROPOGENI TURISTIČKI RESURSI
<u>GEOMORFOLOŠKI</u> - kanjoni, planine, pećine, špilje...	<u>KULTURNOPOVIJESNI</u> - umjetnička ostvarenja, sačuvani ostaci prošlih generacija, spomenici...
<u>KLIMATSKI</u> - polarna klima, umjereno topla klima, tropska klima...	<u>ETNOSOCIJALNI</u> - materijalna i duhovna kultura nekoga naroda
<u>BIOGEOGRAFSKI</u> - flora i fauna	<u>UMJETNIČKI</u> - galerije, muzeji, spomenici iz povijesnog razvoja, dostignuća u umjetnosti
<u>HIDROGEOGRAFSKI</u> - mora, jezera, rijeke, geiziri...	<u>MANIFESTACIJSKI</u> - organizacija obrazovnih aktivnosti ili manifestacija
<u>PEJSAŽNI</u> - primorski, nizinski, planinski pejzaži	<u>AMBIJENTALNI</u> - prostorne cjeline koje je stvorio čovjek - zračne luke, hidroelektrane, trgovi, trgovi naselja...

Izvor: Bilen, M.: Turizam i prostor, Veleučilište u Karlovcu, str. 39.

2.1. Prirodni turistički resursi

Prirodni resursi kroz prošlost definirani su kroz različite grane gospodarstva, tako imaju definicije iz područja ekonomije, turizma, rudarstva itd. Ali objedinjavajući

svaku definiciju, možemo zaključiti da su svi prirodni resursi također prirodna bogatstva pojedine zemlje. To je sve ono što nas okružuje i od čega život na Zemlji ne bi bio moguć. Oni su dio čovjekove sredine u kojoj se on s njima svakodnevno susreće i koji su mu neophodni za njegov daljnji život.

Gledajući ih sa ekonomskog stajališta, prirodne resurse moguće je podijeliti na obnovljive i neobnovljive. Obnovljivi prirodni resursi su prirodna bogatstva koja se koriste bez opasnosti od iscrpljivanja ili potpunog iskorištenja, zbog toga što se u nekom vremenskom razdoblju mogu obnoviti. Pod takve resurse ubrajaju se sunčeva energija, vjetar, voda, šume itd. Za razliku od obnovljivih resursa, neobnovljivi resursi su bogatstva prirode koja se koriste u ograničenim količinama, upravo zbog svoje neobnovljivosti ili pak vrlo male obnovljivosti. Tu ubrajamo resurse kao što su fosilna goriva koja svojim izgaranjem nestaju te se vrlo sporo ili gotovo nikako obnavljaju.

Također, kao druga vrlo učestala podjela prirodnih resursa se pojavljuje podjela prema porijeklu, gdje postoje organski i biološki resursi. Organski resursi su bogatstva koja se dobivaju iz neživog svijeta, odnosno iz zraka, vode i zemlje, dok su biološki resursi oni resursi koji se dobiju iz živog svijeta, to jest flore i faune.

Danas, pojam prirodni resursi ponajviše se veže uz turizam. Prirodni turistički resursi su sva prirodna dobra neke cjeline, a koji posjeduju određenu atraktivnost koja bi mogla privući broj turista na to područje. U takve resurse pretežito spadaju klimatska obilježja, geomorfološke značajke, hidrografski resursi, flora i fauna te pejzažni motivi, prema kojima se nazivaju i pojedine skupine prirodnih resursa.

Povoljna klima pojedinog područja znatno utječe na privlačnost regije ili mjesta turistima. Iako sama po sebi spada u skupinu komplementarnih resursa koji za svoju privlačnost moraju djelovati u kombinaciji sa drugim resursima, ima vrlo veliku sposobnost privlačenja turista, upravo zbog toga što omogućuje turistima bavljenje rekreacijom i sportom.

Geomorfološki turistički resursi obuhvaćaju sve reljefne razolikosti i bogatstva površinskih i podzemnih oblika zemlje nastalih kao rezultat djelovanja endogenih pokreta i egogenih modeliranja.⁴ Pod geomorfološke resurse mogu se ubrojiti planine i planinski klanci, špilje, vulkani, kanjoni, klisure, pećine, polja u kršu te posebni

⁴ Bilen, M. op.cit., str. 47.

oblici krškog reljefa. Iako spadaju u istu skupinu, svi reljefni oblici ne mogu se jednako i na isti način valorizirati. Tako na primjer, planine i planinski lanci, uz svoje oblike i uzvišene krajobraze, većinu turista privlače zbog svojeg rekreativnog značenja, gdje se mogu baviti različitim sportovima kao što su skijanje, planinarenje i slično, dok se kanjoni ponajprije valoriziraju u vidu razgledavanja, zbog svojeg izgleda i veoma strmih strana.

Drugi najvažniji čimbenik turističkih kretanja, uz klimatske resurse, također su hidrografski resursi. Pod hidrografskih resursima podrazumijevamo vodu, kao glavni preduvjet opstanka čovjeka na svijetu. Voda u turističkom smislu ima uglavnom rekreativna svojstva te može služiti za bavljenje različitim oblicima sporta kao što su rafting, veslanje, kajaking i slično, no također može imati i estetska svojstva svoje atraktivnosti. Prema prirodi vodu na Zemlji možemo podijeliti na vode na kopnu i vode na moru, dok vode na kopnu još dijelimo na tekućice kao što su rijeke i potoci, vode stajaćice, kao što su jezera i bare, te podzemne vode. Uvelike najveću privlačnost sa turističkog aspekta imaju svjetska mora i priobalja upravo zbog specifičnih prirodnih i antropogenih svojstava tih područja.

Pejsažni turistički resursi podrazumijevaju različite prirodne i antropogene resurse određenog područja koji imaju polivalentno djelovanje.

2.2. Društveni (antropogeni) turistički resursi

Svaka pojava, objekt, događanje i proces koji kod čovjeka stvaraju potrebu za turističkim kretanjem da bi zadovoljio svoje kulturne potrebe zovu se antropogeni turistički resursi.⁵ Takvi resursi su svi sadržaji koje su stvorili narodi u prošlosti i nisu vezani uz prirodne resurse. Antropogeni resursi privlače uglavnom određene skupine posjetitelja više obrazovne i kulturne razine koji manje vremena provode na lokaciji tog resursa. Same resurse moguće je podijeliti na pet skupina: kulturno-povijesne, etnosocijalne, umjetničke, manifestacijske te ambijentalne resurse.⁶

⁵ Bilen, M., op.cit., str. 58.

⁶ Bilen, M. op.cit., str. 58.

Pod kulturno-povijesne resurse spadaju spomenici, objekti, tehnološka i umjetnička dostignuća te ostaci prošlih civilizacija koji čine osnovicu za privlačenje turista iz različitih krajeva svijeta. No, važno je napomenuti da takvi resursi privlače sve skupine turista, bez obzira na njihovu obrazovnu razinu, upravo zbog svojeg povijesnog značenja, kao i estetske vrijednosti.

Etnosocijalni turistički resursi obuhvaća materijalnu i duhovnu kulturu određenog naroda, odnosno sve ono što čini kulturu jednoga naroda, od njihovih običaja, graditeljstva, pjesama do narodnih igara, nošnji mentaliteta te ostalih osobina tog istog naroda.⁷

Kao što sam naziv govori, umjetnički resursi predstavljaju dostignuća u arhitekturi te u glazbenoj, kazališnoj te likovnoj umjetnosti, koji se predstavljaju kao i spomenici iz povijesnog i kulturnog razvoja nekog naroda kao cjeline. Većinu autentičnih vrijednosti i tragova života naroda koji proizlaze iz kulturno-povijesnih, etnosocijalnih resursa te umjetničkih resursa moguće je očuvati u posebnim kulturnim ustanovama poput muzeja, galerija, knjižnica, koncertnih ustanova, kongresa, seminara i slično koje mogu sudjelovati u povećanju interesa turističke potražnje.⁸

⁷ Bilen, M., op.cit., str. 62.

⁸ Bilen, M., op.cit., str. 63.

3. TURISTIČKA VALORIZACIJA

Jedna od najkompleksijih tema u turističkoj teoriji i praksi je pojam turističke valorizacije, pošto obje strane imaju svoja poimanja pojma. No s obje strane, turistička valorizacija podrazumijeva objektivno vrednovanje vrijednosti svih turističkih resursa na nekom promatranom području. Prema Svjetskoj turističkoj organizaciji (UNWTO), ona predstavlja utvrđivanje ili procjenu vrijednosti turističkih atraktivnosti, kroz koje turisti mogu zadovoljiti svoju turističku potrebu, koja, naravno, može biti kulturnog ili rekreativnog karaktera.

Važno je napomenuti da se turistička i ekonomska valorizacija ne trebaju poistovjećivati. To proizlazi iz načina da neki resurs koji ima veći stupanj atraktivnosti, ne mora nužno dati i najveće ekonomske učinke, pošto taj turistički resurs privlači veliki broj turista čija potrošnja ne treba biti velika.

3.1. Elementi turističke valorizacije

Elementi turističke valorizacije predstavljaju pojedinosti koje se turistički vrednuju za pojedini prostor. Tako se ti elementi mogu podijeliti na primarne i ostale elemente turističke valorizacije.

Tablica 2: Elementi turističke valorizacije

PRIMARNI ELEMENTI	OSTALI ELEMENTI
➤ atraktivnost resursa	➤ razvijenot prometne infrastrukture
➤ geografski položaj	➤ kvaliteta smještajnih kapaciteta i ostalih receptivnih objekata
➤ udaljenost od najbliže destinacije	➤ kvaliteta dopunskih usluga i sadržaja

Izvor: Angelevska-Najdeska, Katerina, Significance and influence of management in tourism and hospitality, Ohrid, Faculty of Tourism and Hospitality, Center for Scientific Research, 2005., str. 88-90

Pod primarne elemente spadaju atraktivnost resursa kao najbitnija značajka za privlačenje turista, geografski položaj te udaljenost od najbliže razvijene turističke regije, koja može i ne mora biti jedan od preduvjeta za brži i bolji razvoj određenog prostora.

Pod ostale elemente mogu se ubrojati razvijenost prometne infrastrukture u destinaciji, kvaliteta smještajnih kapaciteta i ostalih receptivnih objekata na samom području te na kraju kvaliteta dopunskih usluga i sadržaja, koje mogu omogućiti duži boravak turista u tom području.

3.2. Faktori turističke valorizacije

Prema UNWTO-u, postoje dvije vrste faktora turističke valorizacije, interni i eksterni faktori. Interni faktori turističke valorizacije su sve specifične vrijednosti turističkih resursa.

Pod interne faktore spada atraktivnost pojedinog promatranog resursa, koja može biti rekreativnog, estetskog ili nekog drugog karaktera. Takve karakteristike utječu na turiste i zadovoljenje njihovih turističkih potreba, koji time i potiče razvitak prostora u turističke svrhe. Uz samu atraktivnost prostora i resursa koji se nalaze u njemu, u interne faktore mogu se ubrojiti i stupanj izgrađenosti turističkih resursa. Stupanj izgrađenosti turističkih resursa se odnosi na procjenu stanja infrastrukture, urbanizacije te opreme i turističkih usluga na promatranom prostoru. Analiziranjem postojećih smještajnih objekata i komplementarnih turističkih ponuda poput restorana, klubova, agencija i sličnog, utvrđuje se izgrađenost turističkog resursa.

Kada se govori o eksternim faktorima turističke valorizacije može se reći da su to svi elementi koji omogućuju korištenje resursa na nekom prostoru, a odnose se na dostupnost resursa, koja se manifestira kroz adekvatnu infrastrukturu koja omogućuje dolazak do datog resursa, blizina emitivnih centara iz kojih dolaze turisti, što ujedno i utječe na kretanje turista na području, specifičnost turističkog resursa što je određeno uspoređivanjem sa resursima istog karaktera, te važnost tih resursa koja je određena prema obujmu turističke potražnje za tim resursima.

4. TURISTIČKA VALORIZACIJA PRIRODNIH RESURSA KARLOVAČKE

ŽUPANIJE

4.1. Geografske značajke prostora Karlovačke županije

4.1.1. Geografski položaj i prometne karakteristike Karlovačke županije

Karlovačka županija geografski je smještena u središnjoj Hrvatskoj te kao županija graniči sa dvije susjedne zemlje, Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Također, graniči sa četiri hrvatske županije: Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko senjskom županijom. Sa svojom površinom od 3.622 km² ubraja se u jednu od većih županija od njih 21 u Republici Hrvatskoj.

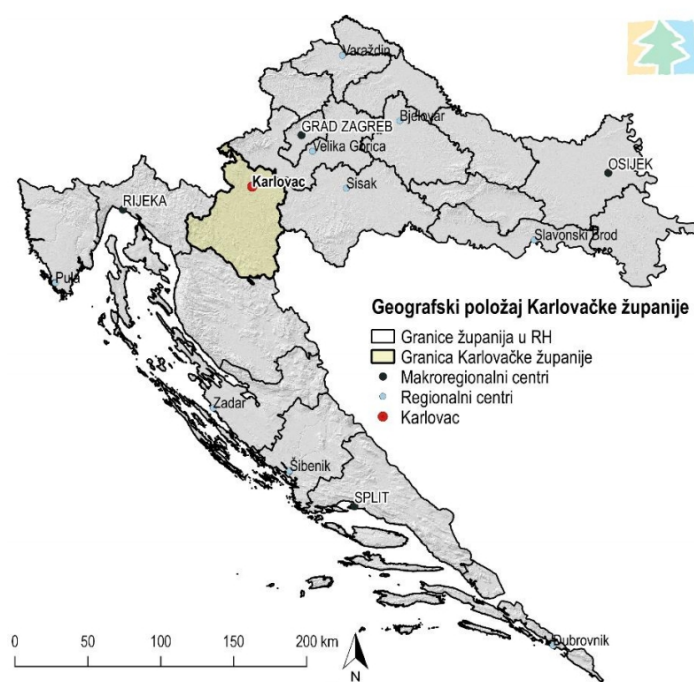
Slika 1: Prikaz reljefa Karlovačke županije

Izvor: SlideServe, www.slideserve.com (5.8.2021.)

Po svom zemljopisnom položaju, Karlovačka županija je smještena na samom prijelazu iz Gorske Hrvatske u središnju Hrvatsku na najužem dijelu hrvatskog teritorija koji se još naziva „Karlovačka vrata“.⁹ Samim takvim položajem županija predstavlja jedno od najvećih i najznačajnijih sjecišta trgovačkih i prometnih puteva Republike Hrvatske što joj pomaže u kontinuiranom razvoju turizma te cjelokupnom gospodarskom razvoju Hrvatske.

Slika 2: Geografski položaj Karlovačke županije u prostoru Republike Hrvatske

Izvor: Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije u razdoblju od 2013. do 2016. godine. (25.5.2021.)

Županija obuhvaća 5 gradova: Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj i Slunj te 17 općina: Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić te Žakanje.¹⁰

⁹ Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine, str. 6

¹⁰ Službena stranica Karlovačke županije, <https://www.kazup.hr/> (25.5.2021.)

Kao administrativno, gospodarsko, kulturno, političko, ali i sportsko središte ističe se grad Karlovac, koji je ujedno i glavni grad Karlovačke županije po kojemu je i županija dobila ime. Također, važno je za spomenuti da je još od davnih vremena prostor Karlovačke županije, posebice grad Karlovac bio najveće tranzitno područje u Republici Hrvatskoj upravo zbog svojeg smještaja na najužem dijelu zemlje. Kroz prostor, ponajviše kroz Karlovac, prolazile su tri najvažnije ceste: Karolina, Jozefina i Lujzijana.

Karolina je bila prva cesta koja je povezivala unutrašnjost Hrvatske sa Jadranskom obalom. Građena je od 1726. godine do 1732. godine gdje bi služila kao žitni put do luke Bakar, te je bila duga 105 kilometara. Važno je reći da se dijelovima te ceste i danas prometuje.¹¹

Jozefina je cesta koja spaja grad Karlovac sa Senjom, a gradila se od 1770. do 1779. godine na poticaj cara Josipa II. Habsburškog. Za usporedbu sa Karolinom, ova cesta predstavljala je najkraći spoj grada Karlovca s Jadranom. Kao i Karolinom, Jozefinom se i danas prometuje.

Lujzijana je cesta građena od 1803. godine do 1811. godine, te je predstavljala spojnicu između Rijeke i Karlovca. To je bila najbolja cesta Habsburške monarhije i tada najljepših cesta u Europi. Bila je duga 140 kilometara te je nadalje skraćivana te je presvučena asfaltom od 1954. do 1957. godine.¹²

Osim što je jako dobro prometno i trgovački povezana, prostor Karlovačke županije bogat je iznimno raznolikom prirodnom i kulturnom baštinom koji čine resursnu osnovu za privlačenje turista u upravo te krajeve, što ujedno i povećava razvoj turizma. Također, jedna od najvećih turističkih atrakcija unutar Karlovačke županije, a posebice u gradu Karlovcu su četiri privlačne rijeke, Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra, što čini županiju prepoznatljivu turistima.

¹¹ Karlovačka županija, www.visitkarlovacounty.hr/ (21.8.2021.)

¹² Ibidem

4.1.2. Demografske karakteristike Karlovačke županije

Prvi rezultati popisa stanovništva iz 2021. godine prikazuju 112.596 stanovnika, odnosno pad broja stanovnika za otprilike 13% u odnosu na prošli popis stanovnika iz 2011. godine, gdje ih je iznosilo 128.899 stanovnika.¹³ Važno je napomenuti da, dosadašnji podaci Hrvatske gospodarske komore prikazuju iznimno veliki pad broja stanovnika unutar Karlovačke županije. Tako je broj stanovnika u 2017. godini iznosio 118.263 stanovnika, što je razlika za 10.636 stanovnika.¹⁴ Prema tim brojkama jasno je vidljivo da je prostor Karlovačke županije slabije i rijede naseljen za razliku od ostalih županija Republike Hrvatske, dok joj je prirodni prirast negativan, što ukazuje na vrlo malu stopu nataliteta u odnosu na stopu mortaliteta. To također potvrđuje činjenica da je u 2017. godini, prirodni prirast u Karlovačkoj županiji iznosio -924.¹⁵ Najveću koncentraciju stanovništva ima grad Karlovac, dok je najveći pad stanovništva iz 2001. do 2011. godine imao grad Slunj.

U 2011., prema narodnosti, najveći broj stanovnika su bili Hrvati, njih 86,11%, dok se ostatak izjasnio kao pripadnici neke od nacionalnih manjina. Najbrojnija je bila srpska nacionalna manjina sa više od 10% pripadnika od ukupnog broja pripadnika nacionalnih manjina, dok za njima slijede Bošnjaci, Romi i Albanci sa nešto manjim postotcima.¹⁶

4.2. Turistička valorizacija prostora na osnovi prirodnih resursa Karlovačke županije

Najvažniju atrakcijsku i resursnu osnovu u razvoju turizma Karlovačke županije čine prirodni resursi. Samim time, županija raspolaže nekolicinom iznimno prekrasnih i bogatih krajobrazza koji se odlikuju očuvanosti okoliša i prirode.

Kao što je i spomenuto u prethodnim cjelinama, prirodni resursi se mogu podijeliti na geomorfološke resurse, hidrogeografske resurse, klimatske resurse, biogeografske

¹³ Popis 2021., www.popis2021.hr (18.1.2022.)

¹⁴ Hrvatska gospodarska komora, Demografski podaci po županijama, str. 5

¹⁵ Hrvatska gospodarska komora, Demografski podaci po županijama, str. 7

¹⁶ Razvojna strategija Karlovačke županije 2020. +, str. 10

resurse te pejsažne resurse određenog prostora. Samim time, sljedeći odlomci raspravljati će o prirodnim resursima Karlovačke županije.

4.2.1. Geomorfološki resursi

Prostor Karlovačke županije većinom pripada prostoru zapadnog hrvatskog međurječja, dok prema jugu dodire prostor središnjeg dinarskog planinskog prostora. Unutar dviju regija, Karlovačka županija se prostire kroz četiri velike cjeline: sjeverno nepropusno Pokuplje, sjeverno krško Pokuplje, kordunsko-banovinski prostor te Potkapelsku zavalu.

Slika 3: Krajobrazne jedinice Karlovačke županije

Izvor: Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije u razdoblju od 2013. do 2016. godine. (25.5.2021.)

Unutar cjeline sjevernog nepropusnog Pokuplja, Karlovačka županija se rasprostire po manjim dijelovima Žumberka, Žumberačkog prigorja te Crnomlačke zavale. U širem smislu, prostor sjevernog nepropusnog Pokuplja pripada području Pokuplja, odnosno

Kupskog porječja, koji čini rubni dio peripanonske regije prema Gorskoj Hrvatskoj.¹⁷ Prostor obilježavaju stijene škriljevaca i lapora. Posebno karakteristično za ovaj prostor je da nizinski dio rijeke Kupe obiluje močvarnim staništima, dok se na području Draganića nalaze ribnjaci u kojima obitavaju šarani. Također, uz Kupu, razvijena su prostrana polja s vlažnim travnjacima, poput Velikog polja pokraj Rečice te Kupčinskog polja uz Donje Pokuplje.¹⁸

Prostor Žumberka i Samoborskog gorja reljefom je iznimno raščlanjen prostor, gdje dominiraju duboke potočne doline, poput Kupčine i Bregane, te istaknuti vrhovi poput Japetića.¹⁹ Na takvom prostoru mogu se naći poljoprivredni otvoreni prostori poput livada i oranica, koji se prepliću sa naseljima koja se nalaze i do 800 metara nadmorske visine. Jedna od značajnih karakteristike tog kraja, koja uvelike pridonosi gospodarskom razvoju krajobrazne jedinice su prigrorski brežuljci Plješivice i Japetića koji su uglavnom obrasli vinogradima.

Za turizam je važno napomenuti da je cijelo područje Žumberka i Samoborskog gorja proglašeno Parkom prirode, gdje se samo krajnji zapadni dio nalazi unutar Karlovačke županije, no također, sam taj dio obiluje nizom speleoloških objekata, od kojih su najpoznatije Baraćeve špilje.

Slika 4: Vinogradi na Plješivici

Izvor: LiveCamCroatia, www.livecamcroatia.com/hr/ (25.5.2021.)

¹⁷ Magaš, D.: Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar, 2013., str. 114.

¹⁸ Ibidem, str. 114

¹⁹ Magaš, D.: Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar, 2013., str. 114.

Kao najveća cjelina u kojoj se prostire Karlovačka županija, sjeverno krško Pokuplje je prostor peripanonskog pokrivenog krškog pobrđa s jedinstvenim oblikovanjem kultiviranog krajolika između susjednih slovenske Bele krajine i nekadašnjeg krajiškog područja na jugu. U tu cjelinu spadaju Lukovdolsko-severinsko Pokuplje, Kupsko-koranska pobrđa i zaravni te Tounjske ponikvaste zaravni.²⁰

Slika 5: Sjeverno krško Pokuplje

Izvor: Magaš, D.: Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar, 2013.

Sjeverno krško Pokuplje je prostor koji obilježava plitki peripanonski krški reljef, brojne ponikve i plitki klanci triju velikih rijeka, Kupe, Dobre i Mrežnice, koji su ispresijecani s brojnim slapovima i sedrenim barijerama. Ovaj prostor čine predjeli

²⁰ Magaš, D.: Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar, 2013., str. 117.

starih hrvatskih općina uz važne ceste, Karlovac, Duga Resa, Tounj, Generalski stol, koji prema jugozapadu prelazi u ogulinski potkapelski kraj.²¹

Slika 6: Sedreni slapovi rijeke Mrežnice

Izvor: Rijeke Hrvatske, www.crorivers.com (25.5.2021.)

Ova regija je posebna po tome što se u njoj nalaze neki od najvećih zaštićenih područja Karlovačke županije, a čija se tablica nalazi u narednim odlomcima. Neki od najvažnijih su Vrlovka, Marmontova aleja, Cret Banski Moravci, Vrbanićev perivoj te Park šuma Ozalj, gdje se svi cijelom svojom površinom nalaze unutar Karlovačke županije.

Špilja Vrlovka smještena je u mjestu Kamanje nedaleko Ozlja uz rijeku Kupu, a 1962. godine je zaštićena kao geomorfološki spomenik prirode zbog svojih iznimnih prirodnih vrijednosti. Vrlovka obiluje sigama, odnosno kamenicama, kaskadama, stalagmitima i stalaktitima. Prostori unutar špilje oblikovani su erozijom, jer je kanal špilje dio drenažnog sustava kojim su se u prošlosti odvodile oborinske vode s

²¹ Ibidem

obronaka iznad Kamanja prema koritu Korane. Tijekom vremena, ti prvotni prostori su prošireni i izmijenjeni korozijom.²²

Kao treća cjelina u kojoj se prostire Karlovačka županija, kordunsko-banovinski prostor, je prostor peripanonskog pokrivenog krša i nepropusnih gorsko-prigorskih pobrđa.²³ Cijeli prostor podijeljen je u dvije regije, Kordun i Banovinu, gdje se Karlovačka županija prostire kroz regiju Kordun, odnosno Srednjokordunske ravnjake i uzvisine, Istočno kordunsko pobrđe i cetingradski dio Korduna te Petrovu goru. Srednjokordunski ravnjaci i uzvisine čine prijelazni pojas između kordunskog pobrđa i središnjeg krškog Korduna koji zajedno čine Južno krško Pokuplje.²⁴

Prostor Istočnog kordunskog pobrđa i cetingradskog dijela Korduna karakterizira nisko raščlanjeno pobrđe prekrivenog krša južno od rijeke Gline koji siječe dolina rijeke Korane uz granicu s Bosnom i Hercegovinom. Kao glavni geomorfološki oblik koji se ističe na slunjsko-rakovičkom prostoru tu se ističu zaravni u kršu, u kojima su usječeni suhi klanci slabijih vodotoka.²⁵ Na takvom prostoru također se mogu naći ponikvaste zaravni, na kojima je došlo do poremećaja prirodne ravnoteže nakon što su hrastove zajednice u potpunosti devastirane sječom i paljenjem, a čijim su postojanjem sačuvani znatniji slojevi humusa i tala, koji je nakon paljenja i sječe ispran s tla.

Južni dio Karlovačke županije prostire se po regiji Hrvatske nazvane Potkapelska zavala, odnosno predplaninska uvala koju od peripanonskog predjela pokrivenog krša odvaja niz vapnenačkih pobrđa. To je prostor koji se ističe po prožimanju dijelova peripanonskog karaktera te gorskog karaktera, gdje prevladavaju gore i planine. Taj prostor dalje se dijeli na Dobransko-ogulinski prostor te Plašćansko-saborski prostor, kojima se županija prostire.²⁶

Dobransko-ogulinski prostor obuhvaća gornju dolinu rijeke Dobre, Velikog Zagorja, Ogulinskog polja i prostor Modruša. Taj prostor posebno je istaknut jer je prijelazni prostor između Gorske Hrvatske prema peripanonskom prostoru. Prostor je karakterističan po krškim poljima koja su velikim dijelom pretvorena u poljoprivredne

²² Službena stranica općine Kamanje, www.kamanje.hr (21.8.2021.)

²³ Magaš, D.: op. cit., str. 117.

²⁴ Službena stranica općine Kamanje, www.kamanje.hr (21.8.2021.)

²⁵ Magaš, D.: op. Cit., str. 118.

²⁶ Magaš, D.: op.cit., str.146.

površine i gdje su se uz rubove stvorila naselja te prometnice. Takav krški prostor obiluje planinskim izvorima i rijekama poput Tounjčice, Dobre i Mrežnice koje su svojim tokom usjekle kanjone u podlozi.

Slika 7: Dobransko-ogulinski prostor

Izvor: Magaš, D.: Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar, 2013.

Kao turistički potencijal, u ovoj regiji vrlo je važno napomenuti značajni krajobraz Klek, koji je 1971. godine zaštićen kao rezervat prirodnih vrijednosti. Planina Klek predstavlja rubni dio krškog masiva Velike Kapele, površine od 847,86 hektara. Područje Kleka vrlo je bogato raznim geomorfološkim oblicima, odnosno škrapama, ponikvama, špiljama, jamama i sličnim. Središnja točka gorskog masiva Klek, je najviši vrh od 1182 metara, do kojeg se nalazi nešto manji vrh Klečica od 1058 metara, što Kleku daje naziv “uspavani div”, gdje vrh Kleka predstavlja glavu, a Klečica noge diva. Klek je vrlo prepoznatljiv po svojoj raznolikosti flore, od koje je

na tom prostoru zabilježeno 368 različitih biljnih vrsta, od kojih je 125 zaštićenih vrsta te 14 endema.²⁷

Pllašćansko-saborski prostor nastavlja se jugoistočno od dobransko-ogulinske zone, te uključuje zone Plaškog i Jaseničkog polja s područjem Saborskog. Ovu cjelinu čini udolina pokrivenog krša, sa obiljem speleoloških objekata te šumski kompleksi bukve i jele.²⁸

4.2.2. Klimatski resursi

Najveći dio područja Karlovačke županije obuhvaća umjereno topla kišna klima izraženih godišnjih doba bez većih suhих razdoblja te uz vrlo malu količinu padalina tijekom zime. Srednja temperatura najhladnijeg mjeseca siječnja je $-0,2^{\circ}\text{C}$, a temperatura najtoplijeg mjeseca srpnja je viša od 21°C .²⁹

Prema dobivenim podacima, najveću količinu oborina, od većih gradova, bilježi grad Ogulin sa 1835 mm/god, dok najmanju grad Karlovac sa otprilike 1400 mm/god u 2016. godini.

Od vjetrova, u Karlovačkoj županiji pušu uglavnom vjetrovi umjerene brzine, gdje je učestalost vjetrova veća tijekom zimskih mjeseci, a nešto manja tijekom ljetnih mjeseci. Nešto učestaliji vjetrovi na području Karlovačke županije su jugo i bura, no također su karakteristični vjetrovi koji pušu iz smjera jugoistoka, te mnogi sjeverni vjetrovi. Također je poznato djelovanje suhog vjetrova fena, vjetrova koji se spušta niz Kapelsko gorje te se zagrijava, što uzrokuje naglo podizanje temperature, posebice tijekom zimskih mjeseci.³⁰

Posebice grad Karlovac, kao najvažnije središte županije, karakterizira insolacija od 1890 sati godišnje.

²⁷ Natura Viva, www.naturaviva.hr (21.8.2021.)

²⁸ Magaš, D., op.cit., str. 148.

²⁹ Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine, str. 13

³⁰ Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine, str. 15

4.2.3. Hidrogeografski resursi

Sjeverni prostor županije odlikuje se hidrogeografskom mrežom koja je uvelike pogodna za razvoj turizma toga područja. Taj prostor nalazi se unutar vodnog područja rijeke Dunav, te podsliva rijeke Save, a čiji je dio porječje Kupa. Južno i jugozapadno od Karlovca do masiva Velike i Male Kapele i Ličke Plješivice na jugu, Zrinske gore na istoku, Risnjaka na zapadu i Žumberačke i Samoborske gore na sjeveru i sjeverozapadu, prostire se sliv rijeke Kupe.³¹

Unutar Karlovačke županije ukupno se nalazi 114 oblika površinskih voda, od kojih 112 pripada tekućicama, a tek dva stajaćicama, gdje su oba antropogenog porijekla, odnosno napravljena su od strane čovjeka. Upravo ta dva oblika nalaze se unutar granica grada Karlovca i općine Draganić.

Najvažniji vodotoci koji se nalaze unutar Karlovačke županije su rijeke Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra i Tounjčica.

Rijeka Dobra nosi naziv najveće hrvatske ponornice, koja ujedno i ponire u gradu Ogulinu na mjestu Đulin ponor, gdje stvara kanjon koji je posebice zanimljiv turistima. Sama rijeka ima dva izvora, jedan kod Bukovog vrha, a drugi kod Skrada, te na kraju utječe u rijeku Kupu.³² Karakteristično za tu rijeku je to da svojim tokom teče podzemno u gradu Ogulinu kroz špiljski sustav Đula - Medvednica koji je ujedno i najveći špiljski sustav u Hrvatskoj.

³¹ Izvješće ostanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine, str. 11

³² Hrvatske vode, <https://www.voda.hr/> (25.5.2021.)

Slika 8: Đulin ponor

Izvor: Turistička zajednica grada Ogulina, www.tz-grad-a-ogulina.hr/ (25.5.2021.)

Đulin ponor je ponor koji se nalazi u središtu Ogulina, a u prostoru se ističe dubinom od čak 40 metara. Sam ponor naziv je dobio po legendi o nesretnoj ljubavi Đule ili Zulejke koja se strmoglavila u ponor rijeke Dobre. Izletnicima je posebno zanimljiv zbog toga što ako se dosta dugo gleda u litice ponora, može se vidjeti profil muškarca koji gleda u veliki otvor ponora za što stanovnici Ogulina kažu da je Milan u kojeg je Đula bila zaljubljena. Same kamene litice Đulinog ponova često su vježbalište za alpiniste, a mnogi speleolozi istražuju podzemni svijet.

Kupa je rijeka duga 294 kilometara, gdje je treća najveća rijeka u Hrvatskoj, poslije Save i Drave.³³ Izvor rijeke Kupe je krškog podrijetla, koji se nalazi unutar Nacionalnog parka Risnjak, a prepoznatljiv je po svojoj zeleno-plavoj boji, koji nikada ne presušuje. Njezino ušće nalazi se u blizini Siska, gdje se ulijeva u rijeku Savu. Rijeka je bogata ribom te je mjesto za poticanje ribolovnog turizma, a uz to daje pogodnosti turistima za vožnju kajakima i kanuuima.

Rijeka Korana izvire u Nacionalnom parku Plitvička jezera te se u Karlovcu ulijeva u rijeku Kupu. Gledajući je sa turističkog aspekta, jedna je od najvažnijih rijeka unutar Karlovačke županije, upravo zato što se u njezinom toku nalaze dvije najvažnije turističke atrakcije, Rastoke te Plitvička jezera. Rastoke se nalaze tek 33 kilometra od Plitvičkih jezera, gdje se rijeka Slunčica ulijeva u Koranu. Svojim tokom rijeka

³³ Hrvatske vode, <https://www.voda.hr/> (25.5.2021.)

Slunčica stvara mnoštvo malih jezera, slapova, vodopada i brzaca, te se upravo zbog toga Rastoke nekada nazivaju Male Plitvice.³⁴

Slika 9: Rastoke

Izvor: Plitvičke doline, www.plitvickedoline.hr/ (25.5.2021.)

Na području Rastoka nekada se voda koristila kao glavni izvor energije za pokretanje mlinova, koji se i danas nalaze na tom prostoru, te uvelike upotpunjuju cjelokupnu sliku. Uz razgledavanje mlinova, Rastoke nude turistima smještaj u apartmanima i kućama seoskog karaktera koji se nalaze uz rub rijeke.

Kao što je od prije spomenuto, rijeka Korana izvire u jednom od najvećih i najljepših nacionalnih parkova Republike Hrvatske, Plitvičkim jezerima. Plitvička jezera proglašena su nacionalnim parkom 8. travnja 1949. godine, te čine najveći, najstariji i najposjećeniji hrvatski nacionalni park. Kompleks se sastoji od 16 jezera koji su raspodjeljeni na Gornja i Donja jezera, te ispunjeni modrozelenom vodom. Sva jezera su međusobno spojena raznim slapovima i kaskadama. Jezera su vrlo poznata po svojoj iznimnoj biološkoj raznolikosti, kojoj pridonosi povoljan geografski položaj te osobite klimatske značajke. Važno je napomenuti da su se tijekom godina, na jezerima stvorila i dva nova jezera, Sedamnaesto jezero i 18. jezero, koji su nastali od strane čovjeka.³⁵

Sam Park ima vrlo zanimljive estetske karakteristike, od iznimne ljepote jezera i slapova, bogatstva flore i faune, pa do svježeg zraka, drvenih mostova i staza, koji mu je 1979. pružio i mjesto na UNESCO-ovom popisu svjetske prirodne baštine.

³⁴ Journal, www.journal.hr (25.5.2021.)

³⁵ Službena stranica Nacionalnog parka Plitvička jezera, www.np-plitvicka-jezera.hr/ (21.8.2021.)

Vrlo mala rijeka, Mrežnica izvire kod Slunja, te se ulijeva u rijeku Koranu u blizini Karlovca. Duga je 64 kilometara te je krasi 93 sedrene barijere te mnoštvo slapišta.³⁶ Za usporedbu sa rijekom Koranom, snaga rijeke Mrežnice koristila se za pokretanje mlinova, te su se i tamo davnih vremena nalazili mlinovi, koji su danas prenamijenjeni u turističke svrhe. Njezina turistička svrha temelji se na tome da posjetiteljima nudi mogućnost kupanja i plivanja u ljetnim mjesecima, kao i rafting, kajaking i kanuung.

Rijeka Tounjčica svoj izvor ima u Tounju, te je ujedno i najvažnija pritoka rijeke Mrežnice. Rijeka je najprepoznatljivija po, tako zvanom, Jozefinskom mostu, dvokatnom kamenom mostu koji je izgrađen 1775. godine za vrijeme početka gradnje ceste Jozefine.³⁷ Rijeke Mrežnica i Tounjčica bogat su izvor ribe, no zbog minskog ranjavanja i mogućnosti ozljeda, svaki ribolov na tim rijekama je zabranjen.

Slika 10: Jozefinski most

Izvor: Službena stranica općine Tounj, www.tounj.hr/ (25.5.2021.)

Također, prostor Karlovačke županije krasi i izvori mineralnih, geotermalnih i termo mineralnih voda, čija se svojstva (količina otopljenih minerala, temperatura) razlikuju od ostalih podzemnih voda. Postoje dva geotermijska područja, Žumberak i karlovačka depresija; dva izvora mineralne vode, Kamensko i Lasinja, dok se na jugozapadnom dijelu Karlovačke županije nalaze rezerve podzemnih voda.³⁸

³⁶ Službena stranica grada Duga Rese, www.dugaresa.hr (25.5.2021.)

³⁷ Službena stranica općine Tounj, www.tounj.hr (25.5.2021.)

³⁸ Razvojna strategija Karlovačke županije 2020+, str. 58

4.2.4. Biogeografski resursi

Zbog svoga položaja u Hrvatskoj, Karlovačka županija je jedno od najpovoljnijih područja unutar zemlje za razvoj staništa mnogih endemskih, ugroženih i različitih vrsta životinja. Staništa životinjskog svijeta Karlovačke županije uvjetovana su uvelike klimom te vegetacijskih pojasevima koji se nalaze na samom području.

Mnogobrojne vrste ptica nalaze stanište uz obale rijeka koje protječu kroz županiju, poput patki, guski, ronaca, čavki, prepelica, jastrebova, sova te crnih roda. Također na takvim područjima žive razne vrste vodenih životinja kao što su školjke, rakovi, kornjače, ali također i vidre, žabe te razne vrste zmija kao što su bjelouške, poskoci i riđovke.³⁹

Karlovačka županija veoma je poznata po svojem širokom izboru ribe, upravo zbog rijeka na tom području. Tako se tamo mogu naći ribe kao što su somovi, mrene, šarani, štuke ili deverici, koji su posebice prepoznate kao isključivo slatkovodne ribe.

Za razliku od slatkovodnih riba, unutar tog prostora nalaze se različite vrste lovne divljači poput srna, jelena, fazana, jazavaca, lisica, kuna, medvjeda, riseva, te divljih patki i svinja, što čini dobru osnovu za razvoj lovnog turizma, kao i ribolovnog turizma.

Treba istaknuti da na prostoru Karlovačke županije svoje stanište imaju rijetke, ugrožene te osjetljive životinjske vrste. Pod skupinu ugroženih životinjskih vrsta mogu se ubrojati tri vrste šišmiša te suri orao koji su uvršteni u Crvene knjige sisavaca i ptica. Kao osjetljive životinjske vrste, tu se mogu navesti sivi sokol, mali ćuk te škanjac osaš kao ptice, te bolen, potočna pastrva, obični lipljen i nosara kao slatkovodne ribe.

Što se tiče flore, u nizinskim dijelovima županije prevladavaju šume hrasta lužnjaka, u brdskim dijelovima mogu se naći šume hrasta kitnjaka, dok se u planinskim i gorskim dijelovima županije prostiru šume bukve i jele.

Najvažnije je napomenuti da se na prostoru Karlovačke županije nalazi čak 16 zaštićenih dijelova prirodne baštine kojima upravlja Javna ustanova NATURA VIVA,

³⁹ Ibidem, str. 60-61

među kojima su: jedan nacionalni park, jedan strogi rezervat, jedan park prirode, jedan posebni rezervat, dva spomenika prirode, pet značajnih krajobrazova i tri spomenika parkovne arhitekture.

Popis tih zaštićenih dijelova Karlovačke županije nalazi se u dolje navedenoj tablici, zajedno sa godinama proglašenja zaštićenim dijelovima prirodne baštine te kategorijom zaštite.

Tablica 3: Popis zaštićenih područja Karlovačke županije

Zaštićena područja	Kategorija zaštite	Godina proglašenja
Plitvička jezera	Nacionalni park	1949.
Bijele i Samarske stijene	Strogi rezervat	1985.
Žumberak-Samoborsko gorje	Park prirode	1999.
Cret Banski Moravci	Posebni rezervat – floristički	1967.
Vrlovka	Spomenik prirode – geomorfološki	1962.
Visibaba	Spomenik prirode – geomorfološki	1966.
Klek	Značajni krajobraz	1971.
Park šuma Okolica starog grada Ozlja	Značajni krajobraz	1970.
Petrova gora – Biljeg	Značajni krajobraz	1969.
Slunjčica	Značajni krajobraz	1964.
Baraćeve špilje	Značajni krajobraz	2008.
Marmontova aleja	Spomenik parkovne arhitekture	1968.
Park u Bosiljevu	Spomenik parkovne arhitekture	1974.
Vrbanićev perivoj	Spomenik parkovne arhitekture	1970.

Izvor: Natura viva, www.naturaviva.hr/ (25.5.2021.)

Prema gore navedenoj tablici, treba istaknuti da samo dio Nacionalnog parka Plitvička jezera pripada prostoru Karlovačke županije, tek otprilike 86,73 ha. Također, samo dijelovi Bijelih i Samarskih stijena te Parka prirode Žumberak - Samoborskog gorja se prostiru na prostorima Karlovačke županije, dok ostatak se nalazi na prostorima županija s kojima Karlovačka županija graniči. No, iako samo mala površina tih zaštićenih područja pripada Karlovačkoj županiji, oni itekako pospješuju razvoj turizma i daljnji rast broja turista na ukupnom prostoru Karlovačke županije.

Jedan od najvećih pokazatelja suradnje grada s lokalnim stanovništvom predstavlja Marmontova aleja. Ona predstavlja stabala koji su sađeni za vrijeme gradnje Lujzijanske ceste na tri mjesta, Karlovcu na Dubovcu, Grobničkom polju te u Rijeci. Aleja sama po sebi, jest ulica koja je omeđena pravilnim nasadima drveća jednakih dimenzija koji su posađeni na jednakom razmaku. Tek 1968. godine, Marmontova aleja je zaštićena kao spomenik parkovne arhitekture te je uvedena u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti.

U Karlovcu se kao drugi spomenik parkovne arhitekture ističe Vrbanićev perivoj. To je perivoj koji predstavlja povijesnu, prirodnu i kulturnu cjelinu, koja čini najvažniji prirodni predio grada Karlovca. Biološka raznolikost perivoja stvorila je jedinstven prostor građanima za odmor i rekreaciju, a uvelike je poznat po karlovačkom rekreacijskom predijelom na rijeci Korani. Sam perivoj prekriva površinu od 4.32 hektara, a u njemu je zabilježeno 50 vrsta drveća i grmlja, od kojih je 34 vrste listopadnog drveća, 10 vrsta crnogoričnog drveća te 6 vrsta grmlja.

Nadomak grada posebno se ističe floristički posebni rezervat, Cret Banski Moravci, zaštićen je 1966. godine. Cret je posebno vodeno stanište, u kojima raste specifična vegetacija, koja je vrlo rijetka u hrvatskoj flori. Unaprijed spomenuti cret, u posljednjih 40 godina trpi veliku degradaciju zbog sukcesije, što dovodi do zaraštanja creta u šikaru i šumu, te je trenutna površina koja je pod cretnom florom tek 40 x 8 metara. Trenutnu vegetaciju čini tek mah tresetar, a gljivnu vegetaciju cretna pahuljica, dok su sve ostale vegetacije nestale.⁴⁰

I u gradu Ozlju ističe se Park šuma Okolica starog grada Ozlja, zbog svoje velike krajobrazne i prirodne vrijednosti zaštićena je 1970. godine kao značajni krajobraz. Glavni element koji u potpunosti zaokružuje cijeli krajobraz, je Stari grad Ozalj koji je

⁴⁰ Natura Viva, www.naturaviva.hr (21.8.2021.)

smješten na liticama koje su obrasle šumama. Tek u okolici Ozlja, mogu se naći listopadne šume, odnosno hrastove, bukove šume te šume johe.

4.3. Specifični oblici turizma karakteristični za prostor Karlovačke županije

Specifični oblici turizma su skupina turističkih kretanja koja su uvjetovana prevladavajućim turističkim motivom koji skupinu turista pokreće na boravak i putovanje u odabranoj destinaciji čija je turistička ponuda prilagođena zadovoljenju potreba istog segmenta potražnje. Drugim riječima, specifični oblici turizma se temelje na turističkim motivima koji zajedno oblikuju ponašanje ponude i potražnje na tržištu.

Gledajući ih s aspekta turističke potražnje, to su kretanja turista koji su zasnovani na određenom motivu poput zdravlja, ribolova, zabave i slično, no s aspekta ponude to je strategija razvoja destinacije koja je upotpunjena određenim motivima potražnje, kojoj je zadaća potaknuti održivi razvoj turizma.

Kao najveća i najvažnija podjela specifičnih oblika turizma, tu se spominje podjela prema razvojnoj osnovi, gdje se oni dijele u tri grupe: prva grupa sa specifičnim oblicima turizma čiji se razvoj temelji pretežno na prirodnim resursima, drugu grupi čiji se razvoj temelji na društvenim resursima, te treću grupu specifičnih oblika turizma čiji se razvoj temelji na kombinaciji prirodnih i društvenih resursa.

Što se tiče Karlovačke županije, zbog svojih iznimnih ljepota i bogatstva prirodnim resursima, odličan je prostor za stvaranje specifičnih oblika turizma.

Kao posebitost cijele županije, zbog svojih pet rijeka koje protječu kroz to područje te bogatstva mješovitih šuma, sam prostor vrlo je pogodan za razvitak ribolovnog i lovnog turizma. Kao što je prije navedeno, nizinski prostor Karlovačke županije prevladava močvarnim područjima, te se na području Draganića nalaze ribnjaci u kojima obitavaju šarani, koji sve čine prostorom karakterističnim za lov raznovrsnih riba. U Karlovačkoj županiji trenutno je registrirano devet ovlaštenika ribolovnog prava, od kojih su sedam sportske udruge koje djeluju pod Športsko ribolovnim savezom Karlovačke županije, a ostala dva su fizičke i pravne osobe. Prema podacima

nađenim u Strategiji razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine, u Karlovačkoj županiji do 2014. godine izdano je 9282 godišnjih ribolovnih dozvola, te 19 234 dnevnih dozvola.⁴¹

Kada se govori o lovnom turizmu, na prostoru Karlovačke županije lovišta su administrativno podijeljena na državna i zajednička lovišta, od kojih su ukupno dvadeset i dva državna te pedeset i četiri zajednička lovišta. U razdoblju od tri godine, od 2011. do 2013. godine, broj godišnjih lovnih iskaznica koje su izdane stranim turistima je iznosio 1050, dok jednodnevne nisu prelazile broj 30 za svaku godinu pojedinačno. Uzme li se u obzir da cijena godišnje lovne iskaznice iznosi 400 kuna, nije zanemarivo da daljnji razvoj lova unutar Karlovačke županije može znatno utjecati ne samo na razvoj lovnog turizma, nego i na gospodarstvo općenito. Za turizam vrlo je važno napomenuti da se na području Karlovačke županije nalaze četiri posebno uređena lovačka doma: lovački dom "Muljava" u Vojniću, lovački dom tvrtke Ribnjaci Kupa u Draganiću, lovački dom "Sv. Hubert" u Ogulinu te lovačka kuća "Belaj" koji služe za odmor turistima.⁴²

Također, područje Karlovačke županije specificira razvoj izletničkog i tranzitnog turizma. Kao što je od prije napomenuto, županija je smještena na prijelazu između Gorske Hrvatske i Središnje Hrvatske, što ju čini jednim od prostora kojima turisti najviše prolaze tijekom svojeg turističkog putovanja. Samim time, na tome prostoru omogućava se stvaranje posebne turističke ponude koja je namijenjena posebno tranzitnim turistima, a u ostalom daje mogućnost promocije i prodaje lokalnim proizvodima.

Gledajući Karlovačku županiju po regijama, za mali prostor Žumberka koji pripada pod Karlovačku županiju, vrlo je specifičan po enogastronomskom turizmu, posebice zbog brežuljaka Plješivice i Japetića koji su velikom većinom obrasli vinogradima, što omogućuje lokalnom stanovništvu bavljenje preradom vina te boljom promocijom svojih autohtonih proizvoda. Također, važno je napomenuti da se na području Ozlja, odnosno u Jaškovu, održava ŠtrudlaFest, kao događaj koji je uslijedio kada je na tom području napravljena najduža štrudla na svijetu te je ušla u Guinnessovu knjigu rekorda. Samim time, ŠtrudlaFest nudi niz zabavnih gastro i kulturnih događaja, gdje se nude razne štrudle, kao i zabava za sve.

⁴¹ Strategija razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine, str. 96

⁴² Strategija razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine, str. 33

Pošto je Žumberak vrlo brežuljkasto i gorovito područje, vrlo je pogodan prostor za osobe željne odmora koji uključuje rekreaciju, te zato pogoduje razvoju cikloturizma. Cikloturizam je turizam koji uključuje aktivnost putovanja koja uključuje bicikl kao prijevozno sredstvo, a glavna svrha mu je uživanje u krajoliku, opuštanje te želja za zdravim životom. Tek malen dio Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje koji se nalazi unutar Karlovačke županije, ponajviše utječe na razvoj takve vrste turizma, pošto nudi svojim posjetiteljima biciklističke rute.

Obzirom da središnji prostor Karlovačke županije karakteriziraju glavni tokovi njezinih najvećih rijeka te uglavnom nizinski i krški reljef, može se zaključiti da je na tom prostoru pogodno obavljati vrste turizma koje su većim dijelom vezane uz vodu. Takav prostor pogodan je za razvoj sportsko-rekreacijskog turizma, upravo zbog toga što je većina rijeka pogodna za odvijanje sportova na vodi. Tako, rijeke Kupa, Korana i Mrežnica turistima daje pogodnosti za vožnju kajakima, kanuuima, dok su rijeke Mrežnica te Korana zbog svojih brzaca specifične za turiste avanturističkog duha, zato što daju mogućnost bavljenja raftingom.

Vrlo je važno naglasiti, da je Karlovačka županija vrlo poznata po odredištima koja su vezana za razvoj kamping turizma. Takva mjesta ponajviše se nalaze uz velike rijeke toga područja. Tako se na području Karlovačke županije nalazi sedam kampova; kamp Slapić u Dugoj Resi kraj rijeke Mrežnice sa smještajem od 300 jedinica kojih čine drveni šatori, kamperi i mobilne kućice; kamp Turist u Grabovcu koji nudi turistima mogućnost vožnje biciklom, trekking, hiking, jahanje ili ribolov; kamp Korana uz kanjon rijeke Korane, koji uslužuje više od 2000 posjetitelja koji mogu doći s kamperima ili drvenim šatorima, te također raspolaže sa 47 bunglaova za bezbrižan odmor; kamp odmorište Sabljaci koji na raspolaganju ima 18 kamp parcela i 8 kamp mjesta, te nudi turistima vožnju biciklom, planinarenje ili kupanje u jezeru Sabljaci. Za nešto mirniju atmosferu tu su kampirališta Medvjed-Bear i Korita, te kamp Radonja za najviše 25 gostiju.⁴³

Također, u Karlovačkoj županiji, postoje mogućnosti za razvoj robinzonskog oblika turizma, u kojima pripomažu dva robinzonska kampa: Leskar i Sound and Vision, koji nude bijeg od užurbane svakodnevice.

⁴³ Karlovačka županija, www.visitkarlovacounty.hr/ (21.8.2021.)

U turističkom razvoju Karlovačke županije, također zauzimaju i Baračeve špilje te špilja Vrlovka, koje služe kao glavni pokretač razvoja speleoturizma na tome području. U dolje navedenoj tablici moguće je vidjeti broj posjetitelja Baračevih špilja u razdoblju između 2011. do 2018. godine.

Tablica 4: Broj posjetitelja Baračevih špilja od 2011. do 2018. godine

GODINE	BROJ POSJETITELJA
2011.	9.430
2012.	10.248
2013.	11.619
2014.	13.568
2015.	15.701
2016.	17.245
2017.	18.679
2018.	16.755

Izvor: Službena stranica Baračevih špilja, www.baraceve-spilje.hr (21.8.2021.)

Kao što je vidljivo iz tablice, Baračeve špilje bilježe kontinuirani rast broja posjetitelja iz godine u godinu. Tako je najveći broj posjetitelja zabilježen u 2017. godini, gdje je on iznosio 18.679 gostiju, što je povećanje za 99% u odnosu na 2011. godinu, gdje se bilježilo 9.430 posjetitelja.

Zbog izražajne orografije na krajnjem jugu Karlovačke županije, gdje se pružaju lanci Gorskog kotara te neka od najzanimljivijih planinskih područja, nalazi se pravo mjesto za turiste željne adrenalina te avanture. Samo područje bogato je resursima koji pomažu pri razvoju ponajviše sportsko-rekreacijskog turizma te zimskog turizma. Iako danas, vrlo slabo razvijen, zimski turizam nekoć je bio velika grana turizma vezana za Gorski kotar, posebice zbog Hrvatskog olimpijskog centra Bjelolasica. Centar se nalazio blizu Ogulina, u jasenku, no 2011. godine je glavna zgrada sa restoranom, dvoranom i recpecijom izgorjela u velikom požaru, te je od tada zgrada

zatvorena. HOC Bjelolasica nekada je bila najposjećenije skijalište u Hrvatskoj, koje je nudilo razne sportsko-rekreacijske aktivnosti, od planinarenja, sanjkanja, skijanja, pa do nogometa, tenisa i boćanja.

4.4. Turistička kretanja u Karlovačkoj županiji

U nastavku se nalazi tablica sa podacima o turističkim kretanjima unutar Karlovačke županije, odnosno dolascima i noćenjima domaćih i stranih turista u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine.

Tablica 5: Turistička kretanja u Karlovačkoj županiji

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
DOLASCI	278 965	332 991	353 264	364 517	101 861
NOĆENJA	466 432	565 298	608 366	626 231	198 963

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://www.dzs.hr/> (24.5.2021.)

Kao što je prikazano u tablici, u 2017. godini, broj dolazaka turista je iznosio 332 991 dolazak, što je uvećanje za 19,4% u odnosu na 2016. godinu, gdje je on iznosio 278 965 dolazaka, dok su se noćenja povećala za 21,2%. U 2018. godini, broj turista se povećao za tek 0,6%, a broj noćenja sa 565 298 na 608 366 noćenja, što je povećanje za 0,8% u odnosu na 2017. godinu. Do 2019. godine Karlovačka županija bilježi kontinuirani porast broja dolazaka i noćenja, gdje je i broj dolazaka i broj noćenja porastao za 0,3%. No 2020. godine, Karlovačka županija bilježi nagli pad broja dolazaka i noćenja što je uvjetovano izbijanjem pandemije COVID-19 virusa, te ograničenja u putovanjima i donošenjem epidemioloških mjera. U 2020. godini Karlovačka županija bilježi pad turističkih dolazaka za 64,2%, a noćenja za 55,3%.

Prosječni dani zadržavanja turista u Karlovačkoj županiji tijekom godina uvijek je ostajao oko 1 dan, u 2016. godini oni su iznosili 1,67, u 2017. 1,70, u 2018. i 2019.

godini oko 1,72 dana, dok u 2020. godini, iako s najmanjim brojem noćenja i dolazaka, dani zadržavanja turista iznose 1,95.

Tablica 6: Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista prema godinama u Karlovačkoj županiji

	DOLASCI (domaći turisti)	NOĆENJA (domaći turisti)	DOLASCI (strani turisti)	NOĆENJA (strani turisti)
2017.	24 951	45 732	308 040	519 566
2018.	27 726	53 103	325 538	555 263
2019.	33 727	62 382	330 790	563 849
2020.	31 101	58 825	70 760	121 138

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (2.11.2021.)

Prema gore navedenoj tablici, moguće je zaključiti da se kroz tri navedene godine, točnije 2017., 2018. te 2019. godinu, broj stranih i domaćih dolazaka i noćenja povećavao za nekoliko tisuća. Tek su se u 2020. godini ti brojevi počeli smanjivati, čime je uvelike utjecala epidemiološka situacija. Iako je vidljivo da su brojevi dolazaka i noćenja domaćih turista znatno manji od brojeva stranih turista, računajući prosječne dane zadržavanja turista, tijekom četiri prikazane godine, zaključuje se da se taj broj kod domaćih turista zadržavao oko 1,9 dana, dok je kod stranih turista bio oko 1,8 dana.

Kada bi turističke pokazatelje gledali prema emitivnim tržištima, odnosno iz kojih zemalja dolazi najveći broj turista, može se reći da većinom brojke se nisu uvelike mijenjale kroz godine. U 2018. godini, najveći broj turista zabilježeno je iz Njemačke, njih 47 759, te su se iza njih nalazili turisti iz Republike Koreje sa 31 553 dolaska. Tek na trećem mjestu broje se domaći turisti sa 29 305 dolazaka. Također, tu se mogu spomenuti i Nizozemska, Italija, Francuska i Poljska.

U 2019. godini, redoslijed zemalja sa najvećim brojem dolazaka u Karlovačku županiju, nije znatno promijenjen. Njemačka sa 47 020 dolaska prednjači u odnosu na

domaće turiste sa 35 211 dolaskom te Republikom Korejom sa 31 302 dolaska. Tu je bitno za napomenuti i zemlje poput Italije, Francuske te Nizozemske, koje su izuzev manjem broju dolazaka, ipak bitne za razvoj turizma u Karlovačkoj županiji.

Uzrokovane globalnom pandemijom te zatvaranjem granica između zemalja, broj dolazaka turista u 2020. godini drastično se smanjio. Izuzev toga, najveći broj stranih turista u Karlovačku županiju je došlo iz Njemačke, njih 18 856, gdje iza njih slijede zemlje poput Poljske sa 9 868 turista, Češka sa 7 921 turista te Francuska sa 3 136 turista. Itekako, najveći broj turista te iste godine činili su domaći turisti sa 34 075 turista.⁴⁴

Prema vrsti smještaja, odnosno objekata gdje su turisti ostvarili noćenja, kroz tri godine, uvelike tu prednjače hotelski smještaj, objekti u domaćinstvu te kampovi. Ostali brojevi dolazaka i noćenja pripadaju ostalim nekomercijalnim smještajima i objektima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Prema podacima dobivenim od strane Turističke zajednice Grada Karlovca, najveći broj dolazaka bilježila je Turistička zajednica općine Rakovica, sa 183 012 dolazaka 2018. godine, 183 900 dolazaka 2019. godine te 44 531 dolazaka 2020. godine, koje također prati i najveći broj noćenje u usporedbi sa ostalim regijama Karlovačke županije. Iza nje slijede Turistička zajednica grada Slunj, koja 2018. godine broji 59 359 dolazaka, 2019. godine 59 125 dolazaka te 2020. godine 10 822 dolazaka. Iako glavni grad, grad Karlovac prema broju dolazaka nalazi se tek na trećem mjestu, sa nešto manjim brojem dolazaka od grada Slunja. Također tu je važno za navesti i područja Četiri rijeke, kojem pripada područje Grada Duga Rese i Općina Bosiljevo, Barilović, Generalski Stol i Netretić, a koje imaju neznatno manji broj dolazaka i noćenja od Grada Karlovca.⁴⁵

4.5. SWOT analiza prema prirodnim resursima Karlovačke županije

U sljedećim odlomcima napravljena je SWOT analiza temeljena na prirodnim turističkim resursima, gdje su navedene snage, slabosti, prilike i prijetnje koje utječu na daljni razvoj Karlovačke županije kao turističke destinacije.

⁴⁴ Turistička zajednica Karlovačke županije (19.11.2021.)

⁴⁵ Turistička zajednica Karlovačke županije (19.11.2021.)

Tablica 7: SWOT analiza Karlovačke županije

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - povoljan geografski položaj - povoljna umjereno topla klima - bogatstvo prirodnim i antropogenim resursima - dobra prometna povezanost (povoljan geoprometni položaj) - razvijena prometna infrastruktura - velik broj zaštićenih prirodnih resursa - hidrološki potencijal - geotermalni izvori 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljno ulaganje u razvoj turizma - nedovoljna valorizacija atraktivne osnove - minski sumnjiva područja - kratko zadržavanje turista
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - blizina poznatih turističkih destinacije (NP Plitvička jezera) - mogućnost razvoja specifičnih oblika turizma prema ciljnim segmentima 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak financijskih sredstava - onečišćenje okoliša - gospodarska kriza - klimatske promjene - elementarne nepogode (poplave)

Izvor: prilagođeno prema podacima sa Službene stranice Karlovačke županije, www.kazup.hr (24.5.2021.)

Kao snage tu se mogu navesti povoljan geografski i prometni položaj unutar Republike Hrvatske, gdje je ona najveće tranzitno područje kroz koje prolaze brojni prometni pravci, što se ujedno veže sa dobrom izgrađenošću prometne infrastrukture. Također, neke od snaga Karlovačke županije su povoljna umjereno topla klima koja pogoduje razvitkom biljnim i životinjskim vrstama na om podneblju. Što se tiče prirodnih resursa, županija je bogata kako prirodnim tako i antropogenim resursima, gdje se također može ubrojati mnoštvo zaštićenih prirodnih bogatstava. Karlovačka

županija je jedna od županija s najvećim brojem rijeka, što joj donosi veliki hidrološki potencijal, koji se može upotrijebiti i u gospodarstvu, kao i u turizmu.

Među slabosti se mogu ubrojati nedovoljno ulaganje u razvoj turizma kao i nedovoljna valorizacija atraktivne osnove. Kao što je u prijašnjim odlomcima objašnjeno, u županiji se turisti zadržavaju vrlo kratko, od jednog do dva dana, što bi moglo utjecati na daljni turizam područja. Također, županija i danas ima minski sumnjiva područja, koja sprječavaju odvijanje turističkih djelatnosti na tim područjima.

Kao jedna veća snaga, može se ubrojati blizina većih turističkih destinacija, od kojih su najpoznatija Plitvička jezera, koja bi mogla privući turiste i na područje Karlovačke županije. Samim time, županija ima velike mogućnosti za razvoj specifičnih oblika turizma, poput lovnog i ribolovnog, sportskog rekreacijskog, outdoor zdravstvenog i slično.

Među glavnim prijetnjama tu su navedeni nedostatak financijskih sredstava za veće ulaganje u prostor i turizam, onečišćenje okoliša koji je najveći problem u današnje vrijeme, kao i klimatske promjene. Također, vežno je tu napomenuti i elementarne nepogode poput poplava, koje su dosta česte na području Karlovačke županije, posebice za velikih kiša.

5. ZAKLJUČAK

Danas je turizam jedna od najvećih, najjačih i najopsežnijih gospodarskih grana diljem svijeta. Turizam, odnosno turistička aktivnost temelji se na određenoj destinaciji koja svojim brojnim turističkim resursima, koji mogu biti prirodnog ili antropogenog podrijetla, dovodi i privlači određeni broj posjetitelja i turista.

Sama po sebi, Karlovačka županija zbog svojeg geografskog položaja i odlične prometne povezanosti sa ostatkom Republike Hrvatske te susjednim zemljama, čini jednu od neizostavnih destinacija na putovanju potencijalnih turista. Osim navedenih karakteristika, jedan od najvećih motiva koji privlače turiste na područje županije, je iznimno bogatstvo i raznolikost prirodnih resursa. Smještena je upravo na prijelazu iz peripanonskih krajeva prema Gorskoj Hrvatskoj. Takav prostor odlikuju mješavina nizinskih krajeva koji obiluju riječnim prostorima te vrlo brdovitih i raščlanjenih dijelova.

Upravo zbog svoga smještaja, Karlovačka županija danas se više oslanja na prirodne resurse kao glavnu turističku ponudu toga kraja. Pošto je Karlovačka županija najpoznatija po nekolicini rijeka koje prolaze ili izvire unutar granica županije, njen turizam vrlo je vezan uz omogućavanje razvitka aktivnosti u prirodi i na vodi, poput kajakinga, kanuuing ili raftinga. S tog aspekta, omogućava razvitak brojnih specifičnih oblika turizma. Tako je većina njezinog prostora vrlo povoljna za razvoj kupališnog turizma uz obale velikih rijeka Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, te izletničkog i tranzitnog turizma, pošto se prema statistici većina turista vrlo kratko zadržava na istom prostoru. Unutar županije razvija se i lovni i ribolovni turizam, koji je vrlo popularan među stranim posjetiteljima te uvelike pospješuje turističku ponudu u županiji.

Najposjećenija regija dalje ostaje općina Rakovica, čime uvelike pripomaže predio Nacionalnog parka Plitvička jezera koji se nalazi upravo u navedenoj općini, a tijekom godine privuče više od milijun posjetitelja.

Na prostoru Karlovačke županije postoje predjeli koji imaju turističkog potencijala, no zbog nedovoljnog ulaganja u turističku ponudu toga kraja, destinacije nisu dovoljno valorizirane, što u konačnici dovodi do manje posjećenosti i zainteresiranosti turista za posjet. Također, važno je za napomenuti povezanost i

blizinu mnogim većim turističkim destinacijama, čija blizina bi mogla pomoći u povezivanju i svakako proširenju turističke ponude unutar granica Karlovačke županije. S mnogim snagama i prilikama, Karlovačka županija ima velike šanse zadobiti bolji ugled na turističkom tržištu, kao i zadobiti veći gospodarski razvoj.

POPIS LITERATURE

STRUČNA LITERATURA

1. Angelevska-Najdeska, K.: Significance and influence of management in tourism and hospitality, Ohrid, Faculty of Tourism and Hospitality, Center for Scientific Research, 2005., str. 88-90
2. Bilen, M.: Turizam i prostor, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 13-63
3. Magaš, D.: Geografija Hrvatske, Meridijani, Zadar, 2013., str. 114-148
4. Pirjevec, B.: Turizam - jučer, danas, Veleučilište u Karlovcu, 2008., str. 12

SLUŽBENI DOKUMENTI

1. Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine, str. 6-15
2. Razvojna strategija Karlovačke županije 2020. +, str. 10-61
3. Strategija razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine, str. 96
4. Demografski podaci po županijama 2021., Hrvatska gospodarska komora, str. 5-7

INTERNETSKE STRANICE

1. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (2.11.2021.)
2. Hrvatske vode, <https://www.voda.hr/> (25.5.2021.)
3. Journal, www.journal.hr (25.5.2021.)
4. Karlovačka županija, www.visitkarlovacounty.hr/ (21.8.2021.)
5. Natura Viva, www.naturaviva.hr (21.8.2021.)
6. Popis 21, <https://popis2021.hr/> (18.1.2022.)

7. Službena stranica Baračevih špilja, www.baraceve-spilje.hr (21.8.2021.)
8. Službena stranica grada Duga Rese, www.dugaresa.hr (25.5.2021.)
9. Službena stranica općine Kamanje, www.kamanje.hr (21.8.2021.)
10. Službena stranica Karlovačke županije, <https://www.kazup.hr/> (25.5.2021.)
11. Službena stranica Nacionalnog parka Plitvička jezera, www.np-plitvicka-jezera.hr/ (21.8.2021.)
12. Službena stranica općine Tounj, www.tounj.hr (25.5.2021.)
13. Turistička zajednica Karlovačke županije (19.11.2021.)

POPIS ILUSTRACIJA

POPIS SLIKA

Slika 1 : Prikaz reljefa Karlovačke županije.....	10
Slika 2 : Geografski položaj Karlovačke županije u prostoru Republike Hrvatske.....	11
Slika 3 : Krajobrazne jedinice Karlovačke županije.....	14
Slika 4 : Vinogradi na Plješivici.....	15
Slika 5 : Sjeverno krško Pokuplje.....	16
Slika 6 : Sedreni slapovi rijeke Mrežnice.....	17
Slika 7 : Dobransko-ogulinski prostor.....	19
Slika 8 : Đulin ponor.....	22
Slika 9 : Rastoke.....	23
Slika 10 : Jozefinski most.....	24

POPIS TABLICA

Tablica 1 : Podjela turističkih resursa.....	4
Tablica 2 : Elementi turističke valorizacije.....	8
Tablica 3 : Popis zaštićenih područja Karlovačke županije.....	26
Tablica 4 : Broj posjetitelja Baračevih špilja od 2011. do 2018. godine.....	31
Tablica 5 : Turistička kretanja u Karlovačkoj županiji.....	32
Tablica 6 : Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista prema godinama u Karlovačkoj županiji.....	33
Tablica 7 : SWOT analiza Karlovačke županije.....	35